

**Lokakuu on
Puurokuu 2023 –
ajankohtaista
Marttojen
kehitysyhteistyössä**

3.10.2023 Terhi Lindqvist

43 vuotta

- Ensimmäinen hanke alkoi 1980.
- Kumppaneina afrikkalaiset kotitalousalan järjestöt ja naisjärjestöt.
- Yhteistyöhankkeet suomalaisten kumppanijärjestöjen kanssa 2009 alkaen.
- Vuonna 2023 4 kumppanimaata ja 6 järjestöä.
- Kansainvälisten marttojen vapaaehtoisverkosto Suomessa
- Kehitysviestintä ja jäsenmatkat (2016 Kamerun, 2018 Etiopia, 2024 Sambia)

TIISTAINA 10.11. KLO 18 ZOOM
**KANSAINVÄLISTÄ
MARTTAILUA**

Hyvä arki kuuluu kaikille – Marttojen kehitysyhteistyön periaatteet

- tyttöjen ja naisten oikeudet, osallisuus ja toimeentulo
- kotitalousneuvonta ja -taidot kehityksen välineenä: monipuolinen paikallinen ravitsemus, naisten elinkeinot
- kestävä kehitys sekä ilmastonmuutoksen ehkäiseminen ja siihen sopeutuminen
- kumppanuudet naisjärjestöjen ja kotitalousalan järjestöjen kanssa kehitysmaissa

Olipa Dolopo, 27 vuotta

- Sambialainen opiskelija
- Osallistui kotitalouskurssille yhdessä äitinsä kanssa.
- On käynyt koulua 10 vuotta ja on kiinnostunut opiskelemaan kirjanpitoa.
- Ei ole vielä varma, onko esteettömiä oppilaitoksia lähellä kotia ja millainen majoittuminen pääkaupungin yliopistossa on.
- On ollut Vilole-vammaisjärjestön naisryhmän jäsen 7 vuoden ajan yhdessä äitinsä kanssa, oppiakseen uutta ja tavataksien ihmisiä.
- Tuli Marttojen ja Vilolen ruokakurssille mukaan oppiakseen säilöntää. Erityisesti tomaattihillon valmistaminen kiinnosti.
- Olipa on seitsemännen päivän adventisti. Lauantai oli hänen pyhäpäivänsä, siksi hän osallistui lauantain kurssipäivään paras asu yllään.

Kausar Xarab, 36 vuotta

- Somalimaalainen viiden lapsen äiti ja paikallisen naisryhmän johtaja.
- on ollut ryhmässä mukana kolme vuotta.
- ostaa kaupungin torilta vihanneksia ja myy ne oman kylän asukkaille. Kuivassa maassa ei ole mahdollista kasvattaa ympärisvuotisesti kasviksia itse, vaan tomaatit, perunat, sipulit ja bataatit tuodaan alueelle muualta, esimerkiksi naapurimaasta Etiopiasta.
- Ryhmän tuki on auttanut Kausaria löytämään pienyritykselleen asiakkaita ja BVO:lta hän on saanut tarvitsemaansa tietoa.
- ”Tunnen itseni viisaammaksi ja varmemmaksi, kun minulla on apuna kaikkien tieto ja osaaminen. Ryhmän naiset ovat hyviä ystäviäni.”

Nastexo Ahmed Mohamed, 21 vuotta

- Somalimaalainen kuusivuotiaan Mohamed-pojan äiti
- Töissä WAAPO:n turvakodin keittiöllä
- Sai jäädä turvakodille asumaan kuusi vuotta sitten tullessaan maan pohjoisosista
- Raiskauksen uhri, jolle ei löytynyt turvaverkkoja omasta kotikylästä
- Nastexo saa asua turvakodilla siihen saakka, kun poika täyttää 11 vuotta.
- Kuvassa vasemmalla, oikealla turvakodin työntekijä Nesrin.

Miten päätämme, ketä ja miten tuetaan?

- Saamme vaikuttavuutta keskittymisestä **vähiten kehittyneisiin maihin, naisten ja tyttöjen aseman parantamisesta** monipuolisesti sekä hyvistä yhteistyökumppanuuksista kohde- ja kotimaassa.
- Huomioimme **vammaiset naiset läpileikkaavasti**, vaikkei kyseessä olisi nk. vammaishanke.
- **Kestävä kehitys, ilmastonmuutoksen ehkäiseminen ja siihen sopeutuminen.**
- **Seksuaalioikeudet** ovat osa ihmisoikeuksia ja osa neuvontatyötä.
- **Kestävän kehityksen tavoitteet:** 1. Ei köyhyyttä. 2. Ei nälkää. 3. Terveyttä ja hyvinvointia. 5. Sukupuolten tasa-arvo. 10. Eriarvoisuuden vähentäminen. Myös 13. Ilmastotekoja sekä 17. Yhteistyö ja kumppanuus.

Sambia 2022-2025

- Sambiassa yhteistyössä kanssamme on vammaisten oma elokuva- ja kulttuurituotantoyhtiö ja sen yhteydessä toimiva vammaisten naisten yhdistys Vilole.
- Tuemme järjestön toimintaa voimaannuttamaan vammaisia tyttöjä ja naisia, jotta he pystyvät osallistumaan yhteisöjensä täysivertaisina jäseninä koulunkäyntiin ja työelämään sekä halutessaan perustamaan perheen.
- Muita hankkeen pääteemoja ovat seksuaali- ja lisääntymisterveys, seksuaalinen väkivalta ja muu naisiin kohdistuva väkivalta, sekä kansalais- ja poliittinen vaikuttaminen.

Sambia 2022-2025

- Kuvassa esitellään Marttojen järjestämän työpajan tuloksia teemalla Minun päiväni ja viikkoni.
- Kevään 2022 työpajat valmistelivat kotitalouskoulutusten käynnistämistä: Naisryhmät Livingstonen kaupungissa ja Chuundwen kylässä kuvasivat omaa arkeaan ja sen onnistumisia ja haastekohtia sekä esittivät tulevaisuuden unelmiaan.
- Omaan elämään vaikutetaan muun muassa kuulumalla yhdistykseen ja käymällä sen koulutuksissa.

Sambia: kotitalousyhteistyötä yli rajojen

- Keväällä 2023 kokeiltiin kotitalouskurssin järjestämistä yhteistyössä sambialaisin ja suomalaisin kotitalousammattilaisten voimin.
- 2 + 2 hengen tiimi suunnitteli koulutuksen, joka kesti 2 päivää ja toteutettiin 2 eri paikkakunnalla, Livingstonen kaupungissa ja Chuundwen kylässä.
- Tavoitteena oli oppia taitoja oman ja perheen hyvän ravitsemuksen toteuttamiseksi paikallisilla raaka-aineilla ja menetelmillä.
- Toinen tavoite oli kehittää helppoja tuotteita myyntiin.
- Jatkossa sambialaiset kotitalousopettajat tulevat hyödyntämään tätä ”marttakurssin” mallia yhteistyössään vammaisjärjestön kanssa.

Säilöntää ja perinteisten ruokien valmistamista

- Suomalaistenkin marttakurssien tapaan aamut alkoivat virittäytymällä päivän teemoihin keskusteluihin ja lyhyin teorialuennoin.
- Joka päivä valmistettiin monipuolinen lounas paikallisista raaka-aineista hyödyntäen esimerkiksi vihanneksia, palkokasveja ja hedelmiä runsaammin ja monipuolisemmin kuin paikallisessa arkiruuassa yleensä on tapana.
- Sesongin raaka-aineista tehtiin lisäksi helposti valmistuvia säilykkeitä: kuvassa tomaattihillo, jossa neljä ainesosaa: tomaatti, sitruunamehu, sokeri ja vesi.

Somalimaa 2023-2026

- Marttaliiton koordinoima hanke voimaannuttaa Somalimaan haavoittuvassa asemassa olevia tyttöjä ja naisia sekä parantaa heidän toimeentuloaan ja ravitsemustaan.
- Keskeiset kansalaisjärjestöt saavat koulutusta ravitsemusneuvonnassa.
- Aloitteen tekijä kahden maan kansalaisista koostuva Somaliland Finnish Association (2020).
- Kyseessä on ensimmäinen hankkeemme Somalian/ Somalimaan alueella.

Yhteistyökumppanimme

- WAAPO järjestää työllistymistä edistäviä valmennuskursseja, erilaisia työpajoja, antaa parhaille yritysideoille starttirahoja ja ylläpitää Somalimaan ainoita turvakoteja.
- BVO ylläpitää Somalimaan ainoaa oppilailleen ilmaista erityistä tukea tarvitsevien lasten koulua, jossa opiskellaan muun muassa viittomakielellä. Lasten äideille opetetaan työpajoissa taitoja, joiden avulla he voivat työllistää itsensä. Hankkeessa perheet myös verkostoituvat ja kampanjoivat lasten oikeuksien toteutumisen puolesta.

WAAPO:n toiminta

- Turvakodin asukkaat ja lähiseudun haavoittuvassa asemassa olevat tytöt ja nuoret naiset opettelevat muun muassa:
 - Ruoanlaittoa, jotta he voivat perustaa pieniä ruokakioskeja.
 - Ompelua ompelijan ammattia varten.
 - Koodaavat.
 - Harjoittelevat englannin kieltä.
 - Oppivat perinteisiä tansseja, joita he voivat esittää erilaisissa juhlissa, kuten häissä.
- Hankkeessa toimii myös kaksi alueellista ravitsemusneuvojaa ja järjestetään puutarhanhoitokursseja.

BVO:n itseapuryhmät eli lainaringit

- BVO:n 20 hengen lainaringeissä (women's self help groups) naiset säästävät kukin pienen määrän rahaa yhteiseen kassaan, josta he saavat vuorollaan pienlainan alkupääomaksi oman yrityksen perustamiseen.
- Saadusta rahasta maksetaan korkoa ja vähitellen yhteinen kassa kasvaa ja mahdollistaa toiminnan kasvamisen.
- Yhdellä on ompelimo, toinen paistaa aamiaiseksi syötäviä laxoox-lettuja ja kolmas ostaa torilta käytettyjä kenkiä ja myy ne alueen asukkaille.
- BVO opettaa naisille pienyrityksen toiminnan mahdollistavia taitoja: rahan ja tuotteen arvo, katetuotto, säästäminen

Ensimmäinen ravitsemus-kouluttajien koulutus 7/2023

- 15 nuorta järjestöaktiivia koulutettiin vetämään ruuanvalmistuskursseja ja – luentoja erilaisille kohderyhmille
- Kouluttajan Hargeisan yliopisto
- Myös suomalaiset kouluttavat jatkossa suoraan (Martat ja Somalimaalaisten suomalaisyhdistys SFA).

Vammaiset naiset Etiopiassa 2021-2025

- Kynnys ry:n kanssa tehtävä yhteistyö Ethiopian Women with Disabilities (EWDNA):n kanssa.
- Vammaiset naiset (kuulo-, näkö-, liikunta- ja kehitysvammaiset) eivät usein käy koulua / ole töissä / jäävät helposti sosiaalisen elämän ulkopuolelle. EWDNA on tärkeä sosiaalinen ympäristö ja kouluttaja.
- Martat ovat järjestäneet kotitaloustyöpajoja Addis Abebassa ja Adamassa sekä suomalaisten asiantuntijoiden pilotoimina että paikallisten opettajien vetäminä. Tuemme myös muuta järjestön toimintaa taloudellisesti.
- On todennäköistä, että hanke tässä muodossa Marttojen osalta päättyy vuoden 2025 jälkeen, koska EWDNA-järjestö on saanut hyvin uusia rahoittajia ja pystynyt kasvamaan. Asiasta ei ole tehty vielä päätöksiä.

Malawi 2021-2025

- Puutarhaneuvontakurssi Machingan alueen naisille suunnitteilla joulukuulle 2023. Suomalainen puutarha-asiantuntija Martoista kouluttaa yhdessä paikallisen maatalousneuvojan kanssa.
- Martat tukevat edelleen naisryhmien omia taloudellisia pienhankkeita. Kun taloudellinen asema paranee, lisääntyy myös päätäntävalta omasta elämästä.
- Yhteistyössä Väestöliiton ja MLL:n kanssa tuemme sukupuoleen perustuvan ja seksuaaliväkivallan vastaista työtä. Alueella lähes puolet naisista on kokenut väkivaltaa.
- Kohderyhminä sekä tytöt ja naiset että pojat ja miehet: koulutusta, vaikuttamistyötä, koulujen ilmapiirin parantamista.
- Kerhotoiminnassa tytöille ja pojille kerrotaan myös, mitä on seksuaalinen ja sukupuolistunut väkivalta, ja miksi se on väärin ja mistä saa apua. – Tavoitteena mm. tyttöjen koulunkäyntiasteen nostaminen.

Puuroa maailman pöytiin

- Mitä voimme tehdä? Kertoa, olla ”käyntikortteja”
- Käyttää Marttaliiton ruoka-aineistoja
- Somalialaisen keittiön reseptejä löytyy mm. Somalia-seuran sivuilta
- Kutsua kansainvälinen martta kylään marttailtaan
- Oletko itse kansainvälinen martta – tarjoudu rohkeasti yhdistysten ja piirin tilaisuuksiin kertomaan
- Kansainvälisten marttojen aineistot -sivu
- Lahjoittaa kevään 2024 jäsenmaksukeräyksen yhteydessä tukimaksun kansainväliselle työlle.

Marttamatka Sambiaan

- Ensimmäinen jäsenmatkamme covidin jälkeen.
- Mahdollisuus tavata hankkeen työntekijöitä ja naisryhmien jäseniä,
- Perehtyä paikan päällä Marttaliiton kehitysyhteistyöhön,
- Oppia sambialaisesta ruuasta ja ravitsemuksesta kädet kauhan varressa,
- Tutustua alueen erityisen hienoon luontoon, mukaan lukien Victorian putoukset.
- Omakustanteinen matka, Marttaliitto tarjoaa matkanjohtaja- ja tulkkauspalvelua.
- Tule erillisinfoon Martan iltapalalle 17.10.

